

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
VIEŠOJO VALDYMO IR SOCIALINĖS APLINKOS DEPARTAMENTO
SOCIALINIŲ IR SVEIKATOS REIKALŲ SKYRIUS**

PAŽYMA
DĖL MINIMALIOJO DARBO UŽMOKESČIO (TAP-16-1074) (16-6149 (3))
2016-06-16
Nr. NV-1952
Vilnius

1. Projekto rengėjas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

2. Projekto tikslas, esmė. Siūloma nuo 2016 m. liepos 1 d. padidinti minimaliąją mėnesinę algą nuo 350 iki 380 eurų ir minimalųjį valandinį atlygį – nuo 2,13 iki 2,32 euro (didinama 8,6 proc.).

2016 m. valstybės biudžete šiam tikslui yra numatyta 21,1 mln. eurų.

3. Derinimas. Klausimas dėl MMA didinimo galimybių svarstytas Trišalės tarybos 2016 m. gegužės 17 d. posėdyje. Vyriausybės, profesinių sąjungų, Lietuvos pramoninkų konfederacijos ir Žemės ūkio rūmų atstovai pritarė MMA didinimui nuo 2016 m. liepos 1 d. iki 380 eurų. Lietuvos darbdavių konfederacija pasiūlė klausimo svarstymą atidėti kitam posėdžiui, o Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos atstovas siūlė MMA didinti vieną kartą per metus (nuo sausio mėn.)

Nutarimo projektas su Teisingumo ministerija suderintas be pastabų.

Finansų ministerija ir Ūkio ministerija atkreipė dėmesį į tai, kad Trišalės tarybos posėdyje pateiktos skirtingos socialinių partnerių nuomonės ir siūlė vertinti Tarptautinio valiutos fondo rekomendacijas.

Argumentai dėl Lietuvos laisvosios rinkos instituto pastabų (kad MMA didinimas neigiamai paveikia blogesnėje finansinėje padėtyje esančias įmones, kenkia darbo patirties neturintiems ar žemos kvalifikacijos darbuotojams, didina MMA ir VDU santykį, didina dirbančių ne visą darbo dieną ir dirbančių šešėlinėje darbo rinkoje skaičių ir kt.) pateikti derinimo pažymoje.

4. Dalykinio vertinimo išvada. Teikiamas projektas iš esmės atitinka Vyriausybės darbo reglamento reikalavimus.

Socialinių ir sveikatos reikalų skyriaus vedėja

Aušra Gratulevičienė

Aušra Gratulevičienė, tel. 8 706 61 803, el. p. ausra.gratuleviciene@lr.v.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03610 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <http://www.socmin.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2016-06-15 Nr. (11.8-53) SD - 3840

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL MINIMALIOJO DARBO UŽMOKESČIO“ PROJEKTO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio“ projektą (toliau – projektas).

Projektas parengtas atsižvelgiant į Šešioliktosios Vyriausybės 2012–2016 metų programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XII-51 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 85 punkto nuostatas ir į Lietuvos Respublikos trišalės tarybos (toliau – Trišalė taryba) 2016 m. gegužės 17 d. teikimą (Trišalės tarybos 2016 m. gegužės 17 d. posėdžio protokolo Nr. TTP-6 išrašas pridedamas).

Projekte siūloma nuo 2016 m. liepos 1 d. nustatyti 380 eurų minimaliąją mėnesinę algą (toliau – MMA) vietoj dabar nustatytos 350 eurų MMA (didinama 30 eurų, arba 8,6 proc.) ir 2,32 euro minimalųjį valandinį atlygį (toliau – MVA) (didinama 0,19 euro, arba 8,9 proc.).

Projekto tikslas – padidinti minimalųjį darbo užmokestį ir darbuotojų, gaunančių mažiausią darbo užmokestį, pajamas.

Nuo 2016 m. liepos 1 d. patvirtinus 380 eurų MMA dydį, vertinant Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2016 m. kovo 30 d. paskelbtame Ekonominės raidos scenarijuje numatytą 5,8 proc. šalies ūkio vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio (toliau – VMBDU) augimą 2016 m. (753,4 euro), 2016 m. vidutinė MMA (365 eurai) sudarytų daugiau kaip 48 proc. VMBDU.

380 eurų MMA būtų taikoma apie 350 tūkst. darbuotojų, tarp jų apie 80 tūkst. biudžetinių įstaigų darbuotojų, kuriems reikėtų didinti tarnybinius atlyginimus iki 380 eurų. 2016 m. valstybės biudžete šiam tikslui yra rezervuota 21,1 mln. eurų.

Trišalė taryba 2015 m. balandžio 21 d. posėdyje nutarė, kad ateityje, svarstant MMA didinimo klausimą, MMA dydį reikia sieti su konkrečiais ekonominiais rodikliais (vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio kitimu, darbo našumo kitimu, vidutiniu metiniu suderinto vartotojų kainų indekso pokyčiu, bendrojo vidaus produkto augimu, vidutiniu metiniu nedarbo lygiu ir kitais reikšmingais rodikliais).

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2015 m.:

- vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje su individualiosiomis įmonėmis sudarė 714,1 euro (palyginti su 2014 m., padidėjo 5,4 proc.). Darbo užmokestis sparčiau didėjo privačiame sektoriuje – 6,3 proc. (696,1 euro), valstybės sektoriuje – 4 proc. (750,3 euro);
- nedarbo lygis sudarė 9,1 proc. ir buvo 1,6 proc. punkto mažesnis nei 2014 m.;
- darbo našumas (pridėtinė vertė, tenkanti vienam užimtajam, to meto kainomis sudarė 25 tūks. eurų), palyginti su 2014 m., nedidėjo;
- vidutinis metinis suderintas vartotojų kainų indeksas sudarė –0,7 proc.;
- bendrasis vidaus produktas (toliau – BVP) to meto kainomis 2015 m. padidėjo 2 proc.

2/3 -

Ekonominės raidos scenarijuje prognozuojama, kad šie rodikliai 2016 m. gerės – VMBDU turėtų padidėti 5,8 proc., nedarbo lygis sumažėti iki 8 proc.; BVP to meto kainomis turėtų išaugti 3,6 proc., kartu numatomas 0,7 proc. vartotojų kainų augimas.

Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis 2016 m. pirmąjį ketvirtį, palyginti su 2015 m. pirmuoju ketvirčiu, šalies ūkyje (be individualių įmonių) padidėjo 6,9 proc., valstybės sektoriuje – 5,7 proc., privačiame – 7,6 proc.

Priėmus nutarimą, turės būti keičiamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimas Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. rugsėjo 18 d. nutarimas Nr. 916 „Dėl atlyginimo už darbą Lietuvos Respublikos Seimo, Respublikos Prezidento, Europos Parlamento, savivaldybių tarybų rinkimų, referendumo komisijose ir balsavimo komisijose Lietuvos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose ir laivuose“.

Projektas buvo paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemyje, teiktas išvadoms gauti Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija pastabų dėl projekto neturėjo, Lietuvos Respublikos finansų ministerija ir Lietuvos Respublikos ūkio ministerija atkreipė dėmesį į tai, kad Trišalės tarybos 2016 m. gegužės 17 d. posėdžio protokole dėl 380 eurų MMA ir 2,32 euro MVA nustatymo pateiktos skirtingos nuomonės. Manome, jog Lietuvos Respublikos darbo kodekso 187 straipsnio 1 dalies nuostatos nereikalauja, kad Trišalės tarybos teikime Lietuvos Respublikos Vyriausybei būtų išdėstyta bendra Trišalės tarybos narių nuomonė dėl MMA dydžio nustatymo. Sutinkame, kad tolesnis minimaliojo darbo užmokesčio augimas turi būti siejamas su produktyvumo augimu, tačiau atkreipiame dėmesį, jog, Eurostato duomenimis, 2014 m. vieno užimtojo darbo produktyvumas Lietuvoje sudarė 74,4 proc. darbo produktyvumo Europos Sąjungoje ir buvo didesnis nei Estijoje, Kroatijoje, Latvijoje, Lenkijoje, Vengrijoje, nors MMA šiose šalyse yra didesnė nei Lietuvoje.

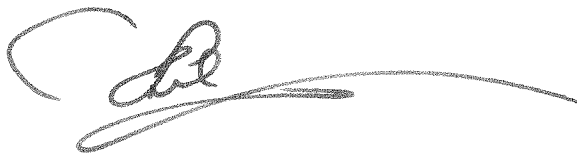
Dėl visuomenės pastabos, į kurią neatsižvelgta, teikiama derinimo pažyma.

Projektą parengė Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo departamento (direktorė Eglė Radišauskienė (tel. 266 4240, el. p. egle.radisauskiene@socmin.lt) Darbo teisės skyrius (vedėja – Vita Baliukevičienė, tel. 8 706 68256, el. p. vita.baliukeviciene@socmin.lt; tiesioginė rengėja – patarėja Laimutė Višinskienė, tel. 266 4290, el. p. laimute.visinskiene@socmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Projektas, 1 lapas.
2. Trišalės tarybos 2016-05-17 posėdžio protokolo Nr. TTP-6 išrašo kopija, 1 lapas.
3. Projekto derinimo pažyma, 1 lapas.
4. Suinteresuotų institucijų ir visuomenės išvadų kopijos, 11 lapų.

Ministrė

Algimanta Pabedinskienė

Laimutė Višinskienė, tel. 266 4290, el. p. laimute.visinskiene@socmin.lt

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ
NUTARIMAS
DĖL MINIMALIOJO DARBO UŽMOKESČIO

2016 m. d. Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos darbo kodekso 187 straipsnio 1 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos trišalės tarybos 2016 m. gegužės 17 d. tekimą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti minimalųjį valandinį atlygį – 2,32 euro ir minimaliąją mėnesinę algą – 380 eurų.
2. Šis nutarimas įsigalioja 2016 m. liepos 1 d.

Ministras Pirmininkas

Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Socialinės apsaugos ir
darbo ministrė
Algimanta Pabedinskienė
2016-06-15

Teisės apsaugos ir
Rima Vociukienė
2016-06-14

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo
ministerijai

2016-06-14 Nr. (1.6.) LT-734
Į 2016-06-01 Nr. (11.8-53) SD-3555

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL MINIMALIOJO DARBO UŽMOKESČIO“ PROJEKTO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728, 32.1 papunkčiu, pagal kompetenciją išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio“ projektą, pastabų ir pasiūlymų neturi.

Teisingumo ministras

Juozas Bernatoniš

Vaida Štrafėlė, (8 5) 266 2882, el.p. vaida.strafele@tm.lt

Originalas nebus siunčiamas

ORIGINALAS PAŠTU
NEBUS SIUNČIAMAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

2016-05-11 Nr. ((1.15-0202)-5K-1611315)-

I 2016-05-19 Nr. (11.8-53)SD-3262
-6K-1604043

**DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL MINIMALIOJO DARBO UŽMOKESČIO“
PROJEKTO**

Išnagrinėjome Jūsų pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio“ projektą, kuriame siūloma nuo 2016 m. liepos 1 d. patvirtinti minimaliąją mėnesinę algą – 380 eurų ir minimalųjį valandinį atlygį – 2,32 euro.

Informuojame, kad minimaliajai mėnesinei algai padidinti Finansų ministerijos asignavimuose 2016 m. suplanuota 21,1 mln. eurų.

Norėtume atkreipti dėmesį į tai, kad pagal Lietuvos Respublikos darbo kodekso 187 straipsnį minimalųjį valandinį atlygį ir minimaliąją mėnesinę algą Vyriausybė nustato Trišalės tarybos teikimu. Šiuo atveju Trišalės tarybos 2016 m. gegužės 17 d. posėdžio protokole dėl 380 eurų minimaliosios mėnesinės algos ir 2,32 euro minimaliojo valandinio atlygio nustatymo pateiktos skirtingos nuomonės.

Taip pat atkreipiame dėmesį į tai, kad 2016 m. kovo mėn. paskelbtose Tarptautinio valiutos fondo (toliau – TVF) rekomendacijose Lietuvai pažymima, kad „būtų protinga apsvarstyti būtinybę susilaikyti nuo minimalaus atlyginimo didinimų bent jau iki tol, kol tokius didinimus būtų galima pagrįsti produktyvumu ir padidėjusiu konkurencingumu“.

Finansų viceministras

Romualdas Gėgžnas

Eglė Radzevičienė, 2199 361
Vida Žagūnienė, 2390 027

SADM del MMA 5

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŪKIO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel. 8 706 64 845, 8 706 64 868,
faks. 8 706 64 762, el. p. kanc@ukmin.lt, <http://ukmin.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188621919

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

2016-05-31

Nr. (10.3-181)-3-2485

I

2016-05-19

Nr. (11.8-53) SD-3262

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Ūkio ministerija, išnagrinėjusi Jūsų 2016 m. gegužės 19 d. raštu Nr.(11.8-53) SD-3262 siųstą derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio“ projektą, atkreipia dėmesį į Lietuvos ekonomikos vertinimo metu šiuo klausimu išsakytas tarptautinių organizacijų pastabas.

Remiantis Europos Komisijos nuomone, Lietuvos produktyvumo augimas vis dar atsilieka nuo atlyginimų augimo. Žvelgiant į ateitį, dėl mažesnės darbo rinkos ir lėtėjančio našumo augimo darbo sąnaudos produkcijos vienetui didės, taigi gali mažėti Lietuvos konkurencingumas. Panašios pozicijos laikosi ir Tarptautinio valiutos fondas (TVF), kurio nuomone, siekiant didesnio produktyvumo, Lietuva turėtų užtikrinti, kad atlyginimų augimas nebūtų pernelyg spartus. Šiame kontekste TVF rekomenduoja pristabdyti minimalios mėnesinės algos kėlimą, kuris buvo pakankamai spartus nuo 2012 metų.

Taip pat paminėtina, kad 2016 m. gegužės 17 d. Trišalėje taryboje, svarstant klausimą dėl minimalios mėnesinės algos didinimo galimybių 2016 metais, fiksuotos skirtingos nuomonės, o darbdaviai pasiūlė sieti minimalios mėnesinės algos didinimą su neapmokestinamu pajamų dydžiu, o pačios minimalios mėnesinės algos klausimą svarstyti vieną kartą per metus.

Ūkio viceministras

Gediminas Onaitis

Pagal adresatų sąrašą

2016-05-25 Nr.1.16-57

DĖL RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO NR. 16-6088 „DĖL MINIMALIOJO DARBO UŽMOKESČIO DIDINIMO” PAKAITIMO PROJEKTO

Lietuvos laisvosios rinkos institutas, išanalizavęs Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos inicijuotą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo NR. 16-6088 „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio didinimo” pakeitimo projektą teikia pastabas bei pasiūlymus.

Nutarimo projekte siūloma nuo 2016 m. liepos 1 d. didinti minimaliąją mėnesinę algą (toliau – MMA) iki 380 eurų ir minimalųjį valandinį atlygį iki 2,32 euro (didinama 8,6 procento).

Atkreipiamė dėmesį, kad Tarptautinis valiutos fondas, 2016 m. kovo 16 d. pristatydamas ekonomikos augimo ir fiskalinės politikos rekomendacijas Lietuvai, nurodė pristabdyti MMA didinimą, nes pastaraisiais metais MMA buvo didinama gerokai sparčiau nei vidutinis darbo užmokestis. Todėl MMA ir vidutinio darbo užmokesčio santykis jau pasiekė netvairią ribą.

LLRI taip pat nepritaria tolimesniam MMA didinimui ir atkreipia dėmesį į pridėtame dokumente nurodytas MMA didinimo sukeltas neigiamas pasekmes.

PRIDEDAMA: “Lietuvos laisvosios rinkos instituto pastabos ir pasiūlymai Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo NR. 16-6088 „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio didinimo” pakeitimo projektui“. 6 lapai.

Pagarbiai,

Lietuvos laisvosios rinkos
instituto prezidentas

Žilvinas Šilėnas

D. Sujetaitė, tel. 8 5 250 0285, el. paštas dovilė@llri.lt

Lietuvos laisvosios rinkos instituto pastabos ir pasiūlymai Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo NR. 16-6088 „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio didinimo“ pakeitimo projektui

Lietuvos laisvosios rinkos institutas (toliau – LLRI), išanalizavęs Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – ministerija) inicijuotą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo NR. 16-6088 „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio didinimo“ pakeitimo projektą (toliau – projektas) teikia pastabas bei pasiūlymus.

Nutarimo projekte siūloma nuo 2016 m. liepos 1 d. didinti minimaliąją mėnesinę algą (toliau – MMA) iki 380 eurų ir minimalųjį valandinį atlygį iki 2,32 euro (didinama 8,6 procento).

Atkreipiame dėmesį, kad Tarptautinis valiutos fondas, 2016 m. kovo 16 d. pristatydamas ekonomikos augimo ir fiskalinės politikos rekomendacijas Lietuvai, nurodė pristabdyti MMA didinimą, nes pastaraisiais metais MMA buvo didinama gerokai sparčiau nei vidutinis darbo užmokestis. Todėl MMA ir vidutinio darbo užmokesčio santykis jau pasiekė netvarią ribą¹.

LLRI taip pat nepitaria tolimesniam MMA didinimui ir atkreipia dėmesį į žemiau nurodytas MMA didinimo sukeltas neigiamas pasekmes.

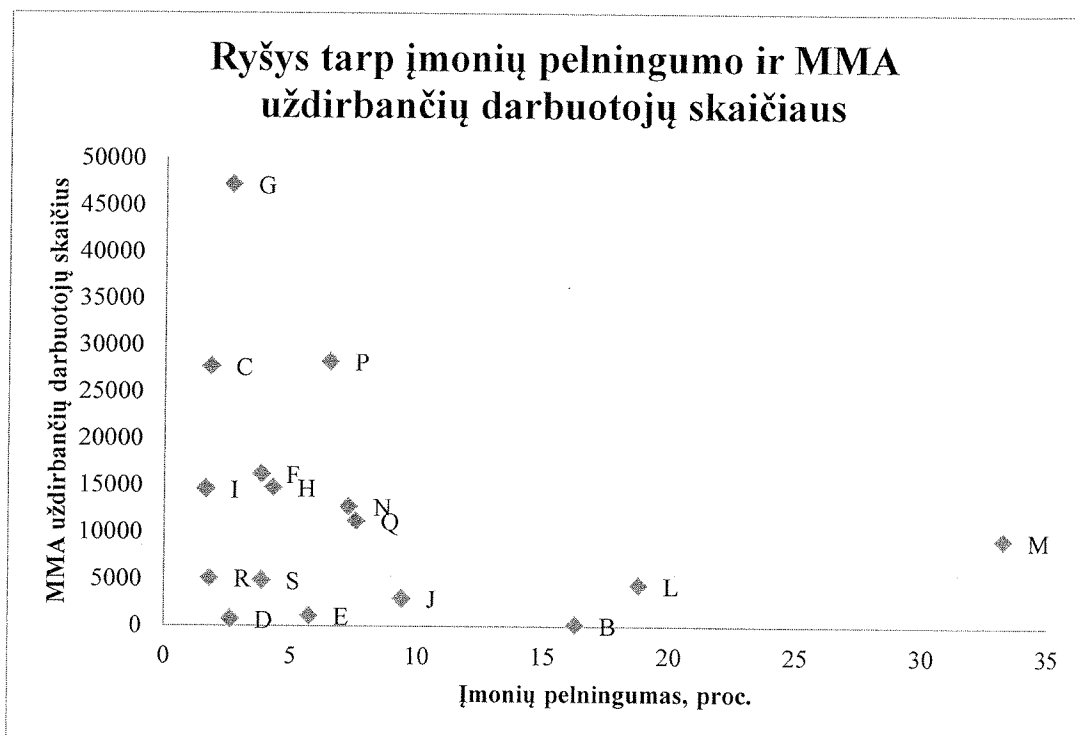
1. MMA didinimas labiau neigiamai paveikia prastesnėje finansinėje padėtyje esančias ir daugiau MMA uždirbančių darbuotojų įdarbinančias įmones

2014 m. LLRI atlikto tyrimo ekonometrinė rezultatų analizė parodė², kad labiau neigiamai MMA didinimas paveikia būtent tas įmones, kurios yra prastesnėje finansinėje padėtyje, ir kurios turi daugiau MMA uždirbančių žmonių. Tokios įmonės didinant MMA yra labiau linkusios mažinti su darbuotojų sąnaudomis susijusias išlaidas (t. y. atleisti darbuotojus, mažinti etatus ir atlyginimus kitiems darbuotojams ar kt.).

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, MMA daugiausiai mokama įmonėse, užsiimančiose didmenine ir mažmenine prekyba (G), apdirbamąja gamyba (C), statyba (F), transportu ir saugojimu (H), apgyvendinimo ir maitinimo įstaigų paslaugų veikla (I). Būtent šie sektoriai dirba mažiau pelningai negu kiti sektoriai, dėl to kaskart didinant MMA yra finansiškai jautresni.

¹ Republic of Lithuania: Staff Concluding Statement of the 2016 Article IV Consultation Mission, March 16, 2016. <http://www.imf.org/external/np/ms/2016/031616.htm>

² Kaip MMA didinimas paveikia įmones? (I) (Įmonių apklausa). LLRI, 2014. <http://www.llri.lt/wp-content/uploads/2014/10/FA-MMA.pdf>

Šaltinis: apskaičiuota remiantis 2014–2015 metų Lietuvos statistikos departamento duomenimis

2. MMA didinimas kenkia darbo patirties neturintiems ar žemos kvalifikacijos darbuotojams

LLRI peržvelgė daugiau nei 20 skirtingų tyrimų, analizuojančių MMA poveikį skirtingose šalyse įvairiais laikotarpiais. Iš jų absoliuti dauguma tyrimų, nagrinėjančių 20–30 metų laikotarpį, rodo, kad MMA didinimas labiausiai kenkia tiems, kam turėtų padėti – asmenims neturintiems darbo patirties ar dirbantiems žemos kvalifikacijos darbus.

Taip yra todėl, kad darbo patirties neturintieji ir žemos kvalifikacijos asmenys ne visada savo produktyvumu pateisina padidintą MMA. Dėl to įmonėms neturint finansinių galimybių mokėti padidintą minimalų atlyginimą, būtent šie asmenys atsiduria tarp pirmųjų, kurie arba praranda turimas darbo vietas, arba darbdaviai vengia juos samdyti.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, nemaža dalis MMA uždirbančių asmenų yra tarp jaunimo. 2015 m. 17 proc. pilną darbo dieną ir uždirbančių MMA buvo jaunimas iki 29 metų. Jaunimas yra viena iš jautriausių grupių MMA didinimui, kadangi jauni žmonės turi mažiau įgūdžių, todėl MMA dažnai tampa kliūtis įeiti į darbo rinką ir gauti būtiną pirmąją patirtį ir tobulinti savo įgūdžius.

Panašius rezultatus atskleidė 2015 m. 4Liberty.eu atlikta analizė³, kurioje nagrinėjama MMA didinimo įtaka šešiose ES šalyse (Čekijoje, Vengrijoje, Lietuvoje, Lenkijoje, Slovakijoje ir Slovėnijoje). Analizė atskleidė, kad minimalaus atlyginimo didinimas turėjo neigiamų pasekmių visoms analizuotoms šalims. Minimalus atlyginimas nėra tinkama priemonė mažinti skurdą ir pajamų nelygybę. Užuo mažinęs socialinę atskirtį, per aukštas minimalaus darbo užmokesčio lygis apriboja įsidarbinimo galimybes labiausiai pažeidžiamų socialinių grupių atstovams.

Pavyzdžiui, Slovakijos patirtis rodo, kad 2008–2013 metais MMA augimas viršijo vidutinio atlyginimo augimą bei sumažino įsidarbinimo galimybes bedarbiams ir

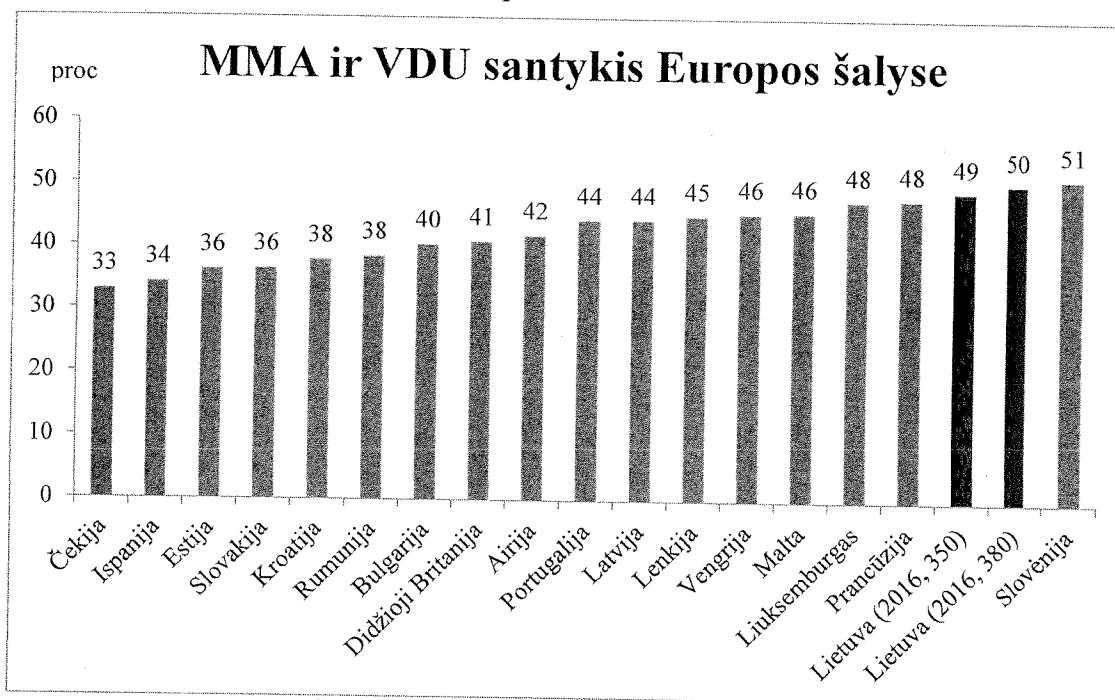
³ Minimum Wage: Busting the Myth, 4Liberty.eu, 2015. <http://4liberty.eu/minimum-wage-busting-the-myth/>

žemesnės kvalifikacijos darbuotojams. Lenkijos ir Čekijos patirtys atskleidė, kad dirbtinis MMA kėlimas skaudžiausiai paveikia socialiai pažeidžiamiausias grupes. Daugiau nei 50 proc. darbuotojų netekusių darbo po 2008 m. MMA kėlimo Lenkijoje buvo pagal terminuotą darbo sutartį dirbančios moterys. Čekijos atveju labiausiai nukentėjo žemesnės kvalifikacijos ir mažiausiai uždirbantys darbuotojai, nes su MMA kėlimu susijusių darbo išlaidų padidėjimas dar labiau sumažino jų įsidarbinimo galimybes.

3. MMA ir vidutinio darbo užmokesčio santykis – vienas didžiausių Europoje

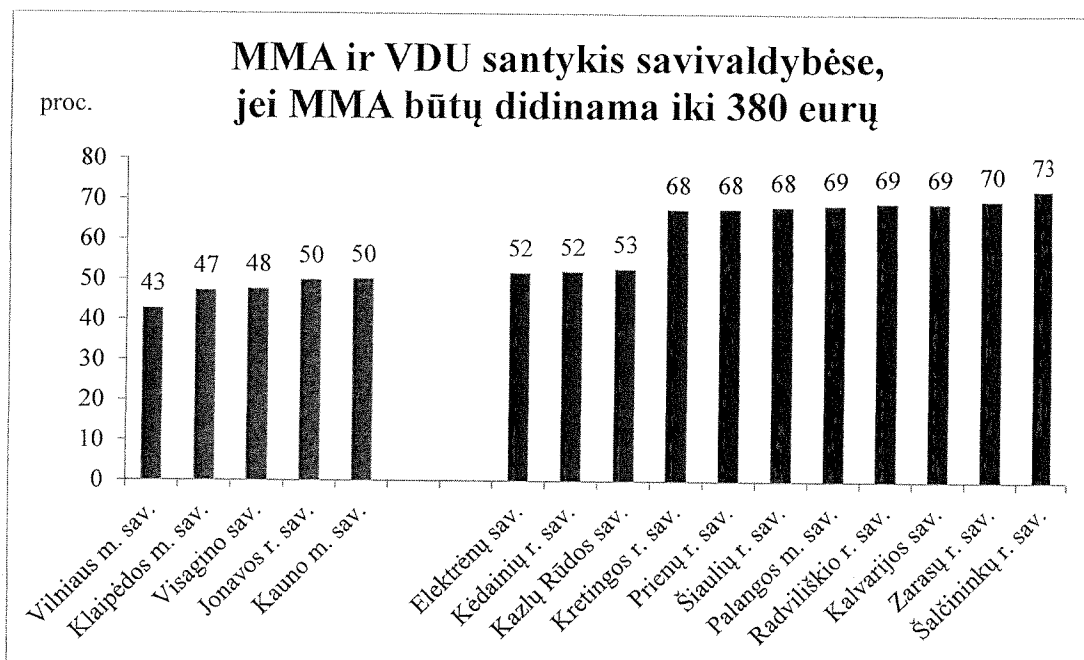
Paprastai MMA didinimas argumentuojamas tuo, kad MMA Lietuvoje yra maža. Tačiau netikslinga MMA tarp valstybių lyginti nominaliai (eurais), nes 1000 eurų MMA, pavyzdžiui, Liuksemburge būtų labai maža, o Lietuvoje – labai didelė. Kur kas svarbesnis yra MMA santykis su vidutinėmis žmonių pajamomis, t. y. kokia yra minimali alga lyginant su vidutiniu atlyginimu. MMA ir VDU santykis parodo tikrąją MMA naštą darbo rinkai – kuo didesnis šis santykis, tuo sunkiau įmonėms prisitaikyti prie MMA reikalavimo.

MMA ir VDU santykis Lietuvoje yra vienas didžiausių. Vertinant MMA santykį su VDU Lietuva jau lenkia daugelį Europos Sąjungos (toliau – ES) valstybių. Šiuo metu Lietuvoje, kai MMA dydis yra 350 eurų, MMA sudaro 49,2 proc. vidutinio darbo užmokesčio. Jeigu nuo 2016 m. liepos 1 d. MMA būtų didinama iki 380 eurų, tai MMA ir VDU santykis būtų bene didžiausias ES ir siektų 50,4 proc.

Šaltinis: Eurostat, LR Finansų ministerija, 2016.

Vertinant MMA ir VDU santykį atskirose Lietuvos savivaldybėse, nustatyta, kad **net 55 savivaldybėse MMA sudaro 50 proc. ir daugiau tose savivaldybėse mokamo VDU**, ir tik 5 savivaldybėse MMA ir VDU santykis yra 50 proc. ir mažiau. Didžiausias MMA ir VDU santykis yra Šalčininkų r. sav. (73 proc.), Zarasų r. sav. (70 proc.), Kalvarijos sav. (69 proc.), Radviliškio r. sav. (69 proc.), Palangos. sav. (69 proc.), mažiausias – Vilniaus m. sav. (43 proc.).

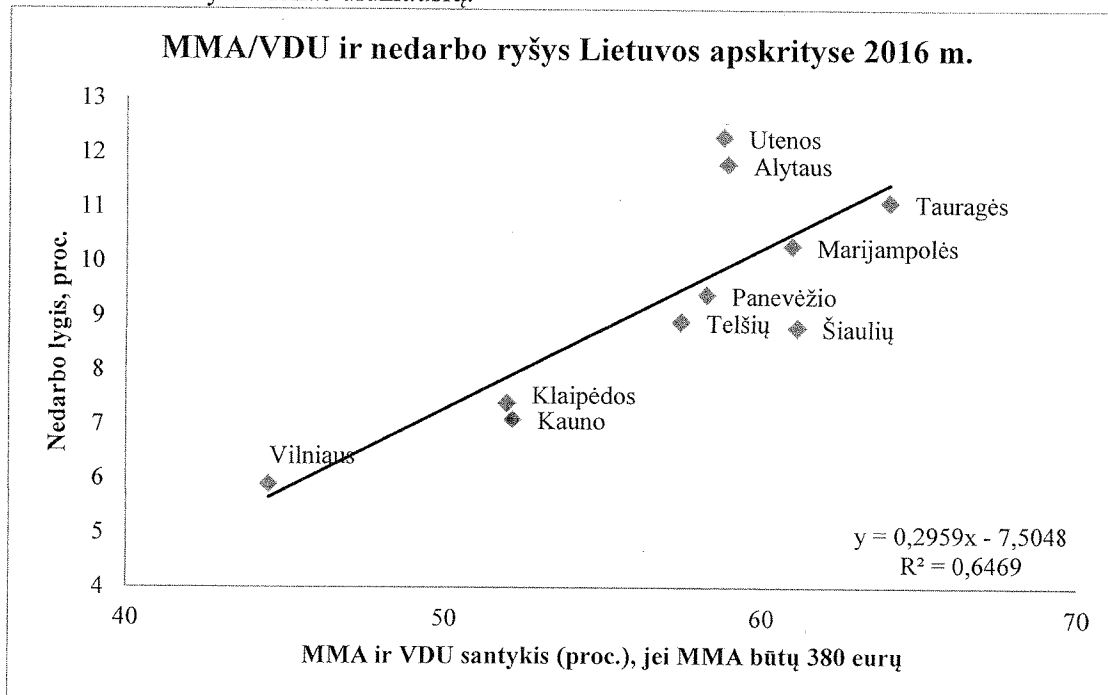

Šaltinis: apskaičiuota pagal Lietuvos statistikos departamento ir LR Finansų ministerijos duomenis.

*2016 m. vidutinis darbo užmokestis savivaldybėse paskaičiuotas 2014 m. VDU savivaldybėse padidinus tiek, kiek VDU 2015/16 m. vidutiniškai augo/s Lietuvoje.

4. Didesnis MMA ir VDU santykis lemia didesnę nedarbą

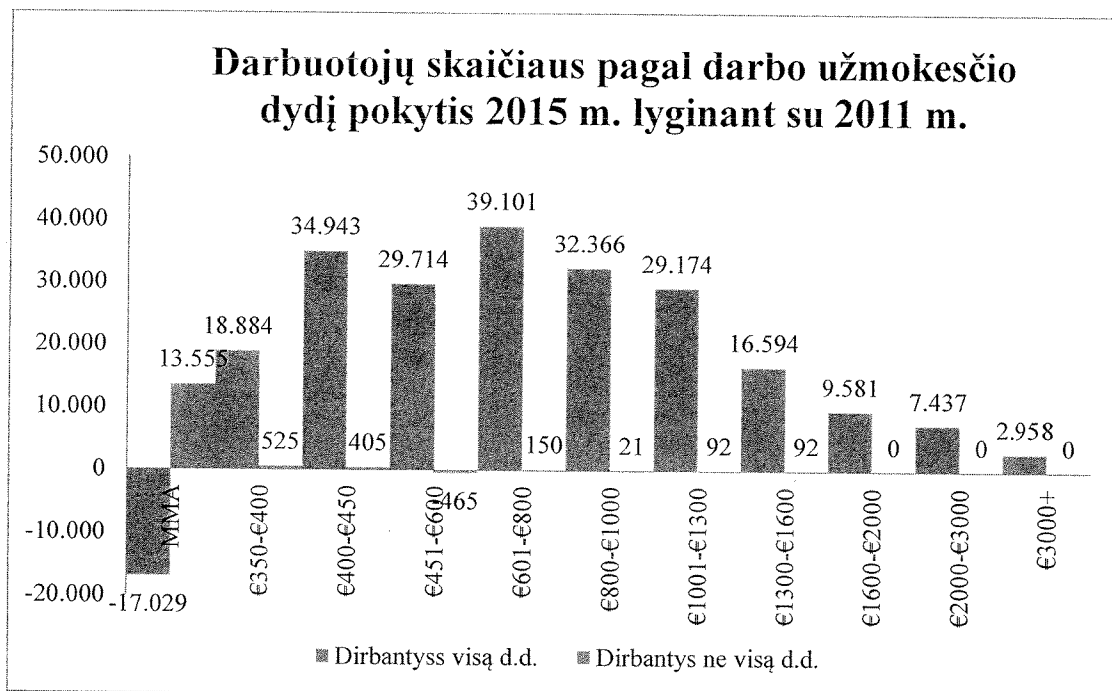
MMA ir VDU santykio ir nedarbo priklausomybė Lietuvos apskrityse ir savivaldybėse rodo, kad didesnis MMA ir VDU santykis lemia didesnę nedarbą. Taip yra todėl, kad tose Lietuvos apskrityse, kuriose MMA sudaro didelę dalį vidutinio darbo užmokesčio, MMA kėlimas atsiliepia neigiamai ir padidina nedarbo lygį. Todėl MMA didinimas lemia dar didesnę nedarbą, tose apskrityse (Alytaus, Utenos, Tauragės, Marijampolės), kuriose jau dabar nedarbas yra vienas didžiausių.

Šaltinis: apskaičiuota pagal Lietuvos darbo biržos, Lietuvos statistikos departamento, Finansų ministerijos duomenis

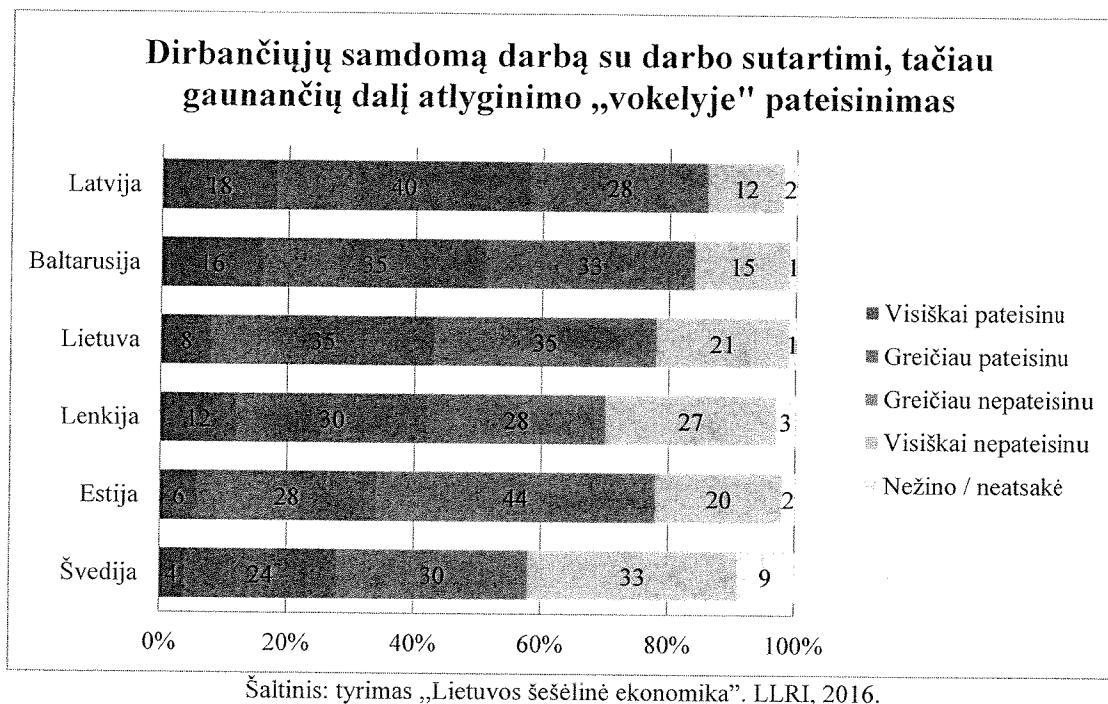
5. MMA didinimas didina nepilną darbo dieną dirbančiųjų skaičių ir potencialiai didina dirbančiųjų šešėlyje skaičių

Dalis įmonių, siekdamas sumažinti po MMA išaugusias darbo sąnaudas, mažina etatų skaičių, t. y. vietoj darbo pilnu etatu, dalį darbuotojų įdarbina nepilnu (pvz., 0,25, 0,5 ar 0,75). 2011 – 2015 m. MMA buvo didinama 5 kartus. Per šiuos metus matoma tendencija, kad MMA uždirbančių dirbant visą darbo dieną darbuotojų skaičius sumažėjo daugiau nei 17 tūkst., o MMA uždirbančių nepilnu etatus darbuotojų skaičius išaugo daugiau nei 13 tūkst. Tuo tarpu, analizuotu laikotarpiu nepastebėta jokių esminių pokyčių kitose darbo užmokesčio dydžio grupėse, įdarbinant iš pilno į nepilną etatą. Tai reiškia, kad keliant MMA galimai dalis dirbančių pilnu etatu pereina dirbti nepilnu etatu, siekiant išvengti su MMA kėlimu padidėjusių darbo sąnaudų. Taip pat dėl MMA didinimo potencialiai gali didėti ir dirbančiųjų šešėlinėje darbo rinkoje skaičius. Tai patvirtina ir 2015 m. LLRI atliktas šešėlinės ekonomikos tyrimas⁴. Net 30 proc. apklaustųjų prisipažino turintys draugų ar pažįstamų, kurie dalį atlyginimo gauna „vokelyje“. Dar daugiau – net – 43 proc. žmonių tokią praktiką pateisina. Tai reiškia, kad kuo labiau keliama MMA, tuo didesnė tikimybė, kad dalis žmonių nueis dirbti į šešėlinę rinką.

Šaltinis: apskaičiuota pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

⁴ Lietuvos šešėlinė ekonomika. Lietuvos laisvosios rinkos institutas, 2016. <http://www.llri.lt/wp-content/uploads/2014/05/LSE-2015-po-viena-psl.pdf>

6. MMA didinimas dalį įmonių verčia atsisakyti plėtros ir darbuotojų

2014 m. LLRI atliko Lietuvos įmonių apklausą⁵, siekiant nustatyti, kokias pasekmes sukeltų galimas MMA didinimas 2015 m. 15 eurų ir 58 eurai. Apklausos rezultatai parodė, kad **MMA padidinimas 2015 metais 58 eurai tik neigiamai paveiktų net 46 proc. apklaustų įmonių**. 30 proc. jų dėl to įdarbintų žmones nepilnu etatu, 29 proc. atleistų dalį darbuotojų, 19 proc. mažintų darbo užmokestį kitiems darbuotojams. Taip pat net 48 proc. įmonių teigė, kad dėl to atsisakytų plėtros planų (įdarbinti naujus darbuotojus, didinti darbo užmokestį kitiems darbuotojams, vykdyti investicinius planus ir pan.). Net ir nežymus MMA padidinimas 15 eurų sukeltų neigiamų pasekmių apie 32 proc. apklaustų įmonių. Dėl 15 eurų padidinto MMA 21 proc. apklaustų įmonių mažintų etatus, 13 proc. mažintų atlyginimus kitiems darbuotojams, 12 proc. atleistų dalį darbuotojų. Jei MMA būtų padidinta 15 eurų, plėtros planų atsisakytų apie trečdalis įmonių.

Apibendrinus galima teigti, kad dėl MMA didinimo dalies darbuotojų lauktų atleidimai, mažesni etatai ir atlyginimai, sumažėtų įmonių lėšos, kurios galėtų būti skirtos investicijoms, plėtrai ir aukštesniems atlyginimams ateityje.

LLRI išvados ir pasiūlymai

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytas pastabas, LLRI nepitaria MMA didinimui. Tolimesnis MMA didinimas neigiamai atsilieps smulkioms, prastesnėje finansinėje padėtyje esančioms ar daug MMA uždirbančių žmonių įdarbinančioms įmonėms ir jų darbuotojams, pakenks darbo patirties neturintiems ar žemos kvalifikacijos darbuotojams. MMA didinimas lems dar didesnę nedarbą, tose Lietuvos apskrityse, kuriose jau dabar nedarbas yra vienas didžiausių. Be to, MMA ir VDU santykis yra vienas didžiausių ES, o daugelyje Lietuvos savivaldybių šis santykis viršija 50 proc. Toliau keliant MMA didės nepilną darbo dieną dirbančiųjų skaičius ir potencialiai dirbančiųjų šešėlinėje darbo rinkoje skaičius.

⁵ Lietuvos laisvosios rinkos institutas 2014 m. birželio-liepos mėn. atliko Lietuvos įmonių apklausą. Apklausos tikslas – įvertinti pastarųjų metų MMA didinimo (2012 08 01 nuo 800 iki 850 litų ir 2013 01 01 nuo 850 iki 1000 litų) poveikį verslui bei kokias pasekmes sukeltų MMA didinimas ateityje. Iš viso apklausta 181 Lietuvos įmonė.

LIETUVOS RESPUBLIKOS TRIŠALĖ TARYBA
(EKONOMINĖ SOCIALINĖ TARYBA)

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2016-05-17 Nr. TTP-6

Vilnius

1. SVARSTYTA. Dėl minimaliosios mėnesinės algos didinimo galimybių 2016 metais.

NUTARTA:

Fiksuoti skirtingas pozicijas:

1. Vyriausybės ir profesinių sąjungų atstovų – teikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei nuo 2016 m. liepos 1 d. nustatyti minimaliąją mėnesinę algą 380 eurų ir minimalųjį valandinį atlygį 2,32 euro.

2. Darbdavių atstovų:

2.1. Lietuvos pramonininkų konfederacijos ir Lietuvos Respublikos Žemės ūkio rūmų atstovų – teikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei nuo 2016 m. liepos 1 d. nustatyti minimaliąją mėnesinę algą 380 eurų ir minimalųjį valandinį atlygį 2,32 euro. Lietuvos Respublikos Žemės ūkio rūmų atstovai siūlo sieti minimaliosios mėnesinės algos didinimą su neapmokestinamu pajamų dydžiu;

2.2. Lietuvos darbdavių konfederacijos – atidėti klausimo dėl minimaliosios mėnesinės algos didinimo galimybių 2016 metais svarstymą kitam Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžiui, siejant minimaliosios mėnesinės algos didinimą su neapmokestinamu pajamų dydžiu, kitais finansiniais įsipareigojimais darbdaviams ryšium su nauju socialiniu modeliu;

2.3. Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos atstovo – siūlo didinti minimaliąją mėnesinę algą vieną kartą per metus – nuo sausio mėnesio.

Posėdžio pirmininkas

Jonas Guzavičius

Posėdžio sekretorė

Svetlana Kalinauskienė

Išrašas tikras

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
Darbo departamento Socialinės partnerystės skyriaus vedėjas

Arvydas Ramelis

2016-05-18

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS DEPARTAMENTAS**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO
„DĖL MINIMALIOJO DARBO UŽMOKESČIO“ PROJEKTO
(toliau – Projektas)
(TAP-16-1074)(TAIS NR. 16-6149(3))**

2016-06-16 Nr.NV-1949

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, esminių pastabų ir pasiūlymų neturime, tačiau atkreipiame dėmesį, kad Trišalės tarybos teikime nurodytos skirtingos socialinių partnerių atstovų nuomonės dėl minimaliosios mėnesinės algos didinimo sąlygų bei terminų, palieka neapibrėžtumą dėl Trišalės tarybos pozicijos minimaliosios mėnesinės algos didinimo nuo 2016 m. liepos 1 d. atveju.

1 - ojo teisinės ekspertizės skyriaus vedėja

Daiva Gubistienė

Tatjana Knyzienė, tel. 870663862, el. p. tatjana.knyziene@lr.lt

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS
NUTARIMO „DĖL MINIMALIOJO DARBO UŽMOKESČIO“ PROJEKTO
DERINIMO PAŽYMA**

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabų ir pasiūlymų santrauka	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos neatsižvelgta
Lietuvos laisvosios rinkos instituto 2016-05-25 raštas Nr. 1.16-57	Nepritaria tolesniam minimaliosios mėnesinės algos (toliau – MMA) didinimui ir atkreipia dėmesį į pridėtame dokumente nurodytas MMA didinimo sukeltas neigiamas pasekmes.	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio“ projektas parengtas atsižvelgiant į Šešioliktosios Vyriausybės 2012–2016 metų programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XII-51 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 85 punkto nuostatas ir į Lietuvos Respublikos trišalės tarybos (toliau – Trišalė taryba) 2016 m. gegužės 17 d. teikimą. Pažymėtina, kad, nors Trišalės tarybos teikime ir buvo išdėstytos nevienodos socialinių partnerių atstovų Trišalėje taryboje nuomonės dėl MMA didinimo terminų ir sąlygų, nė viena šalis neprieštaravo siūlymui nustatyti 380 eurų MMA.</p> <p>Atkreipiamė dėmesį, kad Lietuva yra ratifikavusi 1996 metų Europos socialinės chartijos (pataisytos) 4 straipsnio 1 dalį (todėl jos nuostatos Lietuvai yra privalomos), kuri nustato, jog Šalys, siekdamos užtikrinti, kad būtų veiksmingai įgyvendinta teisė į teisingą atlyginimą už darbą, įsipareigoja pripažinti darbuotojų teisę į tokį atlyginimą, kuris garantuotų jiems ir jų šeimoms normalų gyvenimo lygį.</p> <p>2010 m. ir 2014 m. Europos socialinių teisių komitetas priėmė neigiamas išvadas Lietuvai dėl per mažo minimalaus mėnesinio atlyginimo neto dydžio (mažesnio nei 50 proc. šalies ūkio vidutinio mėnesinio neto darbo užmokesčio). Dėl šios neigiamos išvados Lietuvai dar nebuvo taikyta sankcija (įspėjimas arba Ministrų Komiteto rekomendacija), nes buvo atsižvelgta į Lietuvos pastangas didinti MMA, tačiau po tiek metų neatitikimo dabar labai svarbu, kad MMA dydis kuo labiau priartėtų prie reikalaujamo.</p> <p>Kartu pažymime, kad, Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2015 m., palyginti su 2014 m., vidutinis darbuotojų skaičius šalies ūkyje padidėjo 2 proc., o 2016 m. pirmąjį ketvirtį, palyginti su 2015 m. pirmuoju ketvirčiu, vidutinis darbuotojų skaičius šalies ūkyje (be individualiųjų įmonių) padidėjo 15,5 tūkst. (1,3 proc.) Be to, 2015 m. spalio mėn. darbuotojai, dirbę visą ir ne visą darbo laiką ir gavę MMA ir mažiau, sudarė 19,2 proc. visų šių darbuotojų, arba 0,2 procentinio punkto mažiau nei 2014 m. spalio mėn., o darbuotojai, dirbę visą darbo laiką ir gavę MMA, atitinkamai sudarė 8,8 proc., arba 0,4 procentinio punkto mažiau nei 2014 m. spalio mėn.</p>

Socialinės apsaugos ir
darbo ministrė
Algimanta Pabedinskienė

2016-06-15

2016-06-16

Siūlau įtraukti į Vyriausybės posėdžio (pasitarimo) darbotvarkės projektą

Dėl minimaliojo darbo užmokesčio (TAP-16-1074) (16-6149(3))

Pranešėjas: socialinės apsaugos ir darbo ministrė A.Pabedinskienė

Dalyvauja: SADM Darbo departamento Darbo teisės skyriaus patarėja L.Višinskienė

Klausimo kuratorius: N.Makštelienė

NM
2016 06 17

<p>Apsvarstyta ministerijų atstovų pasitarime</p> <p><u>2016 - 06 - 21</u></p> <p>(data)</p>	<p>Ministerijų atstovų pasitarimo protokolo išrašas</p> <p><i>Siūlyti svarstyti Vyriausybės Vyriausybės posėdžio B dalyje.</i></p>
<p>Informacija apie projekto svarstymą Vyriausybės pasitarime ar/ir Vyriausybės posėdyje</p>	<p>Papildoma informacija</p>